

tantadruj

priloga primorskih gledališč

slovensko stalno gledališče
teatro stabile sloveno

SNG
NOVA GORICA

Gledališče Koper
Teatro Capodistria

Sreda, 16. oktobra 2019

primorske novice

Primorski
dnevnik

“Čem samo, da na glas pove,
koliko smo vredne ženske.”

Carlo Goldoni: Krčmarica Mirandolina

Slovensko stalno gledališče Trst, sezona 2019/2020

Krčmarica Mirandolina za začetek sezone Slovenskega stalnega gledališča Trst

Bedaki vsi, ki se zaljubljajo v ženske!

“Ne rabim nobenga, živim pošteno in uživam, da sem ledih fraj. Sem prijazna z vsemi, ma se ne zaljubim nanka u enega.” Tako govori ženska, ki vodi malo podjetje, stavi na inteligenco prej kot na lepoto, na uresničitev življenjskih ciljev, na uveljavitev, želi biti neodvisna in postavlja svobodo na prvo mesto.

ROSSANA PALIAGA

Nič nenavadnega v današnjem času, a ta ženska se je rodila leta 1752, imenuje se Mirandolina in že skoraj tri stoletja osvaja občinstvo z nedotaknjnim čarom.

Lik močne ženske, rojene iz genialnosti komediografa Carla Goldonija, bo odprl letošnjo sezono Slovenskega stalnega gledališča, kjer bo predstava na sporedu od 18. oktobra do 9. novembra. Režijo podpisuje temperamentna ženska, kakršna je **Katja Pegan**, tržaška igralka **Patrizia Jurinčič** pa je napisala narečno priredbo kulturne komedije.

Krčmarica Mirandolina je zgodba o ženski, ki upravlja gostilno in

“Živimo v času, ko smo razpeti med glavo in srcem: včasih srce pomaga glavi, včasih glava srcu, kar na koncu prevlada pa je vedno srce. Glava rabi pomoč ...”

TADEJ TOŠ

z enako spretnostjo tudi stranke, pri katerih uživa veliko priljubljenost. Dvorita ji grof in markiz, njen ponos pa cilja na viteza, za katerega je življenjski credo držati ženske “na varnostni razdalji”. Goldonijeva vera v moč gledališča, ki je zrcalo sveta, pa najde v tej mojstrovini pot do sproščenega, naravnega izraza, s katerim se gledalec lahko istoveti, ker govori o šibkostih slehernega človeka.

V novi uprizoritvi SSG z glasbo v živo (napisal jo je **Mirko Vuksanović**, nastopajo **Robert Vatovec**, **Aljoša Vuksanović** in **Vid Prinčič**) igrajo **Lara Komar**, **Primož Forte**, **Franko Korošec**, **Vladimir Jurc** in

“Krčmarica Mirandolina ni bil kakršenkoli uspeh za Goldonija, temveč pravi dramaturški, umetniški dosežek.”

NIKLA PETRUŠKA PANIZON

Maja Blagovič. Protagonista v vlogah prebrisane Krčmarice in Viteza-sovražnika žensk pa sta **Nikla Petruška Panizon** in **Tadej Toš**. Glavna junaka sentimentalnega dvoboja smo povabili na zrcalni pogovor.

• **Mirandolina zmaga s preračunljivostjo, Vitez kloni zaradi čustev. Je ljubezen res močnejša od interesa?**

Nikla Petruška Panizon: “Ljubezen zmaga, ko gre za pravo ljubezen.”

Vitez Tadej Toš in Mirandolina Nikla Petruška Panizon

Tadej Toš: “Soglašam z izjavo kolegice. Bi pa dodal, da živimo v času, ko smo razpeti med glavo in srcem: včasih srce pomaga glavi, včasih glava srcu, kar na koncu prevlada pa je vedno srce. Glava rabi pomoč ...”

• **Mirandolina je samostojna ženska, ki se na koncu odloči za gotovost varne zveze z uslužbencem, Vitez pa je moški, ki se izogiba stiku z žensko močjo. V tem pogledu on postane človek našega časa, ona pa je ženska 18. stoletja ...**

Nikla Petruška Panizon: “Mislim, da bi oba lahko živela v našem času. Ne poznamo razlogov za obnašanje Viteza, vzroka, da je njegovo srce okamenelo, sprejemamo ga takega, kot je. Mirandolina je na neki način samosvoja, življenje si ureja tako, kot se ji zdi prav. Dejstvo, da na koncu potrebuje tudi ona pomoč in podporo druge osebe, je popolnoma človeško, tudi danes.”

Tadej Toš: “Moški so se skozi zgodovino zmeraj bali žensk, zaradi tega so jih na vse načine zatirali in si jih podrejali. Menim, da je Mirandolina absolutno ženska prihodnosti in da je vitez tisti, ki je človek preteklosti. Predvsem zaradi tega, kar sem povedal v prejšnjem odgovoru: Vitez je glava, Mirandolina je srce. Glava rabi pomoč in zaupanje. V našem primeru je Mirandolina energija, ki vodi v prihodnost.”

• **Bi se lahko zaljubili v tako žensko oziroma v takega moškega?**

Nikla Petruška Panizon: “Težko bi se zaljubila v takega moškega ...”

Tadej Toš: “V tako žensko prav gotovo!”

• **Klasični teksti so brezčasni in Goldonijevo gledališče sveta govori univerzalno o človeku: kako doživljate sporočilo Krčmarice?**

Nikla Petruška Panizon: “Krčmarica Mirandolina ni bil kakršenkoli uspeh za Goldonija, temveč pravi dramaturški, umetniški dosežek. Očara me njegovo poznavanje in poglobljanje v psihologijo človeka in na poseben način v žensko čutenje. Zato se mi zdi večno aktualno, saj se v bistvu nismo prav nič spremenili.”

Tadej Toš: “V predstavi vidim predvsem veliko možnost za občinstvo, kakor tudi za igralce, da skupaj preživijo lep večer. Zadnje čase, v ritmu naših življenj in v času sebičnosti, ko je vsak povezan s svojo napravo veliko bolj kot z ljudmi in z občutki, je tovrstnih doživetij zmeraj manj. Zaradi tega vabim občinstvo, ki bere te vrstice, da se postavi v vrsto za vstopnice in da si pravočasno priskrbi ta dragoceni papirček, ki bo omogočil večer v družbi Carla Goldonija, Krčmarice, ansambla Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, pisane množice radoživih ljudi, radovednih oči in odprtih src.” •

Nova sezona SSG v Gorici

Začetek z Briljantino

Nova abonmajška sezona se lahko začne z novo hišno uprizoritvijo ali pa z odmevnim dogodkom, v vsakem primeru pa mora vzbujati veliko pričakovanja. V Gorici se bo sezona pričela z enkratnim gostovanjem muzikala v največjem mestnem gledališču in s sodelovanjem Občine Gorica.

Oder gledališča Verdi bo 22. oktobra napolnila mlada in razposajena ekipa *Briljantine*. Slovenska postavitev kulnega muzikala nagovarja različne generacije, od tistih, ki so se navdušili za njegovo glasbo na Broadwayu v sedemdesetih letih ali so jo spoznali s filmom Randala Kleiserja (1978), do mlajših, ki se še danes preizkušajo v kulturnih koreografijah, s katerimi sta osvajala občinstvo **John Travolta** in **Olivia Newton John**.

Producenti muzikala v slovenskem prevodu so o nastanku tega dela napisali: "Leta 1970 sta se Jim Jacobs in Warren Casey na neki zabavi ob pivu pogovarjala, da bi napisala muzikal o življenju najstnikov, kot sta jih videvala v njuni šoli. Te najstnike je navdihovala glasba petdesetih let, kakršno so iz

gramofonskih plošč predvajali tudi tisti večer. Tako se je porodila ideja o muzikalu Briljantina. Ko je Warren dobil odpoved kot menedžer v trgovini, je imel veliko prostega časa. Sedel je za pisalni stroj in napisal besedilo za Briljantino, najdlje predvajan muzikal v zgodovini Broadwaya."

Izvirna moč muzikala ostaja nespremenjena, kot potrjuje producent **Jurij Franko**: "Briljantina je prehodila Slovenijo po dolgem in počez. Največje presenečenje je, da si ta zimzeleni muzikal prihajajo ogledovati tudi zelo mladi ljudje, ki glasbe in filma sploh ne poznajo. V njem najdejo sebe in življenje svojih prijateljev, sovrstnikov." Osrednja lika muzikala sta neotesan in predrzen fant Danny ter lepo vzgojeno dekle Sandy, ki imata v uprizoritvi Prospota glas in obraz **Luke Markusa Šta-**

FOTO: PRISPO

Na odru gledališča Verdi se bo abonmajška sezona začela z Briljantino.

jerja in **Saše Lešnjek**. Pesmi, kot sta *You're the One That I Want* ali *Summer Nights*, bodo tudi v Gorici zaživele v slovenski različici, kar bo za slovensko govoreče gledalce

nekaj neobičajnega, italijansko govorečemu občinstvu pa ne bo predstavljalo ovire, saj je *Grease* tako ali drugače kulisa najstništva mnogih generacij. •

SSG že dvajset let sodeluje pri dogodkih na temo migracij

Trikrat razseljeni

Pred dvajsetimi leti, ko je nastal festival Razseljeni, je imela beseda migracija drugačno težo in pomen. "Dogodki na temo migracije" so takrat gledali daleč, da bi spregovorili o spremembah vedno bolj multikulturne družbe.

Realno in metaforično "razseljevanje" je za organizatorje iz društva Spaesati in gledališča Miela v Trstu sinonim za kate-rokoli drugačnost, ki je etnična, verska, priseljencev, a tudi homoseksualcev, duševnih bolnikov ali ljudi z roba družbe. Od samega začetka je Slovensko stalno gledališče aktivno pristopilo k projektu s svojo "jezikovno drugačnostjo" in je v teh letih festivalske dogodke velikokrat gostilo v svojih dvoranah. Letos bo sodelovalo s tremi dogodki. Prvi bo enkratno gostovanje v gledališču Miela, kjer si bo občinstvo 23. oktobra lahko ogledalo večjezično predstavo *Zois_it.si - Globalni razsvetljenci*. Tema predstave je življenje in delo razsvetljenca, mineraloga in me-

cena, barona Zoisa, smisel predstave pa poudarjanje zasidranosti slovenske kulture v mestu Trst in torej zgodovinsko večkulturne identitete teritorija. Sproščeno prepletanje različnih jezikov, ki je tipično za mnoge Tržačane, se zrcali v predstavi, ki ne potrebuje nadnapisov.

29. oktobra pa bo mala dvorana SSG prizorišče predstave *Sledovi - Akvareli različnih humanosti*, ki je zaključek gledališke delavnice z gosti Urada za pribežnike Italijanskega solidarnostnega konzorcija ICS. Gre za razmišljanje o sledovih dejanj, ki jih ne storimo, da bi spremenili realnost in je nastala po knjigi **Alberta Flega** *Izbrisani glasovi - Begunci v Eidomeniju*.

Sklepni del sodelovanja SSG s festivalom *Razseljeni* bo januarsko en-

FOTO: NADA ŽGANK

Rožnati trikotnik bo v sklopu festivala Razseljeni v SSG gostoval januarja.

kratno gostovanje predstave Škuca in Cankarjevega doma *Rožnati trikotnik* **Martina Schermana**. Gre za ganljivo ljubezensko zgodbo, ki je postavljena v središče predvojne Nemčije, ko so oblast prevzeli na-

cionalsocialisti. Režijo je podpisal **Alen Jelen**, ki je tudi režiser druge letošnje uprizoritve abonmajškega programa SSG, drame *Na valovih* **Saše Pavček**, ki bo doživela premiero novembra v Gorici. •

Na Barcolani tudi šotor umetnikov

Z gledališči na regato

Barcolana je regata, ki vsako leto privablja v tržaški zaliv jadrnice in jadralce z vsega sveta. Okrog največjega in mednarodno najbolj znanega tržaškega dogodka se je v zadnjih letih razvilo veliko spremnih, tudi kulturnih pobud.

Slovenski pozdrav Barkovljanki je denimo projekt, ki povezuje prireditve s slovenskim predznakom. Letošnji niz se je pričel na sedežu slovenskega kulturnega društva v Barkovljah s predstavo *Zois_it.si*, ki je koprodukcija SSG z gledališčem Miela in Zvezo slovenskih kulturnih društev. Predstava sodi v letošnji abonmajški program kot bonus dogodek, a je nastala predvsem za gostovanja po okoliških odrih. Večjezična predstava o nekdanjih razsvetljencih in o današnjih, globalnih iskateljih razsvetljenih misli je uvedla pester program, ki je obsegal predstavitev knjig, pozdrav

slovenskim posadkam jadrnalne regate Portorož-Trst z nastopom godbenega društva Prosek, obisk smučarke **Tine Maze**, podelitev nagrad literarnega in likovnega natečaja na temo morja. Slovensko stalno gledališče je bilo zastopano tudi v literarnem nizu *Barcolana - morje pripovedi*, malem festivalu literature na temo morja. Igralka **Nikla Petruška Panizon** je prebrala namreč odlomke romana **Bronje Žakelj** *Belo se pere na devetdeset*, ki ga je za založbo Bottega errante v italijanščino prevedel **Miha Michele Obid**. Knjigo sta pisateljica in moderatorica **Neva Zaghet** predstavili na gradu Sv. Justa. •

FOTO: FOTO SSG

Slovensko stalno gledališče je bilo prisotno tudi na nabrežju v naselju Barcolana pod šotorom, ki je bil namenjen promociji osrednjih tržaških gledališč.

V SNG Nova Gorica gostuje plesna predstava francoske skupine Collectif Ès

Jean-Yves, Patrick in Corinne

Novogoriško gledališče posveča posebno pozornost plesnemu programu, sodelovalo je že pri več plesnih predstavah novogoriških koreografov Nastje Bremec Rynia in Mihala Rynia, že tretjo sezono pa gostujoče plesne predstave povezuje v abonma Ples.

Prvo letošnje predstavo plesnega abonmaja bodo odplesali plesalci iz Francije. Bogastvo skupine Collectif Ès izhaja iz pozornega poslušanja želja vseh treh članov, **Emilie Szikora**, **Sidonie Duret** in **Jeremyja Martinez**. Njihova tretja predstava *Jean-Yves, Patrick in*

Abonma Ples 2019/20

Jean-Yves, Patrick in Corinne
Collectif Ès
De-set
MN Dance Company in CD
Ljubljana v sodelovanju s SNG
Nova Gorica
Torek ob osmih
Konjar, Rauch Podravnik,
Šimenc, Celarec
Leva desna, leva desna
Balet SNG Maribor

Abonmaje vpisujejo
do 23. oktobra.

Corinne je trio za pet plesalcev, zato sta se jim pridružila še **Adriano Coletta** in **Alexander Standard**. Na odru so hkrati največ trije, vseh pet pa z dinamično menjavo uteleša idejo konstrukcije, plagiatorstva, novodobnega "copy/past" pristopa.

"Če je v literaturi ali glasbi definicija dovolj enostavna, kako je pri plesu? Kje se izposoja začne in konča s kretnjo ali premikom? Kakšna je uporaba tehnike? Zvesti svojemu umetniškemu pristopu, da vedno jemljejo lastno izkušnjo kot osnovno gradivo, so se odločili, da svoje razmišljanje vključijo v zelo priljubljeno prakso aerobike. Ta lucidna mešanica plesa, ritmičnega gibanja in športne vadbe je v osemdesetih letih vzbudila noro potrebo po gibanju, plesu, uživanju - in uživanje je bilo odraz družbe, v kateri so odrasli njihovi starši. S poglobljanjem v njihovo zgodovino in to, kar jih je oblikovalo, plesalci raziskujejo pojem identitete in kako se lahko sklicujejo nanj, hkrati pa se

FOTO: JEAN LOUIS FERNANDEZ

Francoska plesna predstava *Jean-Yves, Patrick in Corinne* bo 23. oktobra uvedla letošnji abonma Ples.

odzovejo na potrebo po ponovnem ustvarjanju, izumljanju in raziskovanju. Projekt gradijo z improvizacijami, da bi besede in ideje postale gonilna sila njihovega koreografskega predloga. Émilie, Sido-

nie in Jeremy prevzamejo tisto, kar so dolžni vsem, ki so jih navdihnili z velikim talentom in veliko humorja," so zapisali na spletni strani koprodukcijskega partnerja La Comédie de Clermont-Ferrand. •

Gostujoči celovečerni koncert na malem odru SNG Nova Gorica

Ženske štorije Janija Kovačiča

Gostujoči celovečerni koncert Ženske štorije bo premierno uprizorjen v soboto, 19. oktobra 2019, ob 20. uri na malem odru SNG Nova Gorica. Spregovoril bo o nekaj usodah, ki jih je desetletja zapisoval Jani Kovačič.

Vsaka pesem, vsaka štorija, prinaša kakšno izkušnjo, ki jo doživijo številne ženske. Osrednja protagonistka je **Medea Novak**, spremljajo pa jo **Jani Kovačič** na kitari, **Neža Pajek Arambašič** na klavirju in tolkalih ter **Luka Dobnikar** na kontrabasu.

"Kot najstnik se začneš zanimati za to dvospolno razliko znotraj človeštva. Nekaj te vleče. To so v antiki imenovali Eros - prasi spajanja in privlačnosti. Čim več vemo in čimbolj poudarjamo razlike na genskem področju, bolj zamegljujemo to bazično moško-žensko ustrojstvo, ki žene človeštvo. Ljubezen in starševstvo se prelevita v boj za nadvlado

in zaslužnjevanje. Sodobni čas odpira ženskam možnosti, ki so jih do sedaj v taki meri užile le redke. A to je proces z neštetimi strankami. Človek si želi bližine življenja in zato vstopa v neštete zveze in povezave, da bi to užil," razmišlja Jani Kovačič in obenem poudarja, da zlasti ženske pristajajo na odnose, ki v marsičem spominjajo na tlačanstvo. "A ženske drže ključke življenja! Ženske ženejo življenje naprej in v dalj, moški se izgubljajo v prepirih in vojnah. Moški so pozabili svojo vlogo v tvorjenju življenja - povprečen moški ponavadi svojo odgovornost prelaga na državo, na žensko, na otroke. XXI. stoletje je stoletje žensk!

FOTO: ARNE HODALIČ

Medea Novak

Je ženskam zaradi tega danes bolje, kot jim je bilo? So ženske v politiki garancija njihove enakopravnosti? Morda pa se kak od-

govor skriva v Ženskih štorijah? Ali pa noben?" se sprašuje Kovačič, ki vendar pravi, da petkov koncert pripoveduje štorije. •

Macbeth na Borštnikovem srečanju

Najbolj krvava in najbolj človeška

Odmevna uprizoritev režiserja Janusza Kice z Nejcem Cijanom Garlattijem in Arno Hadžialjevič v vlogah zakoncev Macbeth pred izvedbo na osrednjem slovenskem gledališkem festivalu ponovno tudi na domačem odru.

Vponedeljek se je v Mariboru pričelo 54. Borštnikovo srečanje, osrednji slovenski gledališki festival, ki več kot pol stoletja bogati slovenski gledališki in kulturni prostor. V letošnjem tekmovalnem sporedu se bo zvrstilo dvanajst predstav po izboru selektorja **Matjaža Zupanciča**. Med njimi bo kot edina predstava primorskih gledališč *Macbeth* v režiji **Janusza Kice**.

Macbeth velja za eno Shakespeareovih najbolj "človeških" besedil - kar je paradoksalno, saj gre

za res krvavo dramo. A Macbethu se vendarle lahko bolj približamo kot drugim Shakespeareovim tematičnim karakterjem, lahko sledimo njegovi psihologiji in se z njim celo identificiramo.

Shakespeareovo mojstrovino je za novogoriško uprizoritev na novo prevedel **Srečko Fišer**. Kostume je oblikovala letošnja Prešernova nagrajenka **Bjanka Adžić Ursulov**, sceno **Karin Fritz**, glasbo je napisal **Arturo Annecchino**.

Predstava bo na domačem odru na sporedu v nedeljo, 20. oktobra, ob 20. uri. •

FOTO: PETER UHAN

Macbeth se poteguje za najodmevnejša slovenska gledališka priznanja.

Koprodukcija SNG Nova Gorica in Gledališča Koper Tutošomato, nova igra Iztoka Mlakarja v režiji Vita Tauferja

Kaj je ta Tutošomato?

Mlakarjeve komedije Duohtar pod mus!, Sljehrnin in Pašjon so vse z več kot sto ponovitvami osvojile gledalce po vsej Sloveniji in prejele številne nagrade. Prva je nastala po motivih Molièrovih enodejank, druga Hofmannsthalovega Slehernika, tretja Svetega pisma Nove zaveze. Kje pa je tokrat Iztok Mlakar črpal navdih?

V pogovoru z dramaturginjo **Terezo Gregorič**, tokrat v vlogi asistentke režiserja, je **Iztok Mlakar** pojasnil: "Shakespeareova Ukročena trmoglavka je padla kot ideja, a se je izkazalo, da je postala le iztočnica za nadaljnje ustvarjanje. Začel sem torej pri Ukročeni trmoglavki, se vmes obregnil ob Kralja Leara in na koncu pristal tam, kjer se vse začne, pri commedii dell'arte."

Predstavo je režiral **Vito Taufer**, ki že vrsto let Mlakarja spodbuja k pisanju za gledališče, tokrat pa je bil ustvarjalni proces poseben, saj je "radovednost in pripravljenost ekipe sprožila drugačen način dela". Končna podoba besedila se je namreč izoblikovala na vajah, saj je "demokratski način dela spodbudil zanimiva razmišljanja in sugestije celotne ekipe".

Pisanje v sodelovanju z ekipo

"Prebiranje, analiziranje ter dolgi pogovori o vseh variantah so me spodbudili, da sestavim nov tekst oziroma ga kar napišem. Spontano sem se znašel v procesu ustvarjanja, kot sem si ga vedno predstavljal, da bi moral biti. Tako, kot so nekdaj pisali canovaccie - scenarije commedie, tako kot so pisali Shakespeare, Molière in drugi dramski pisci. Medtem ko so na odru potekale vaje že napisanih prizorov, je pisec v svoji 'čumnatih', nekje blizu odra, ustvarjal nov prizor."

Iztok Mlakar bo v uprizoritvi seveda tudi igral (in pel), nastopil bo v vlogi starega mafijaša Baptista Minole, zagovornika tradicionalističnega patriarhalnega življenja, ki v bližino svojih treh hčera ne spusti nobenega moškega. Bianca (**Tjaša Hrovat**) najbolj

Tutošomato, ki jo podpisuje Iztok Mlakar v sodelovanju z ekipo ustvarjalcev, ima vse adute nove uspešnice primorskih gledališč.

hrepni po možitvi, Chiara (**Urška Taufer**) bi čimprej rada prišla do očetovega denarja in je pripravljena vzeti za moža tistega, ki bi ji očeta pomagal spraviti s sveta, Katarina (**Patrizia Jurinčič Finžgar**) pa ne želi, da bi katera koli od njih doživela takšno zakonsko usodo kot njihova pokojna mati, ki je ob možu tiho in ponižno trpela, zato se odločno postavlja za pravice žensk.

Čeprav se starega mafijaša vsi na smrt bojijo, se okoli hiše začno vrteti mladi moški z različnimi nameni (**Žiga Udir, Rok Matek, Matija Rupel, Luka Cimprič**) - jim bo uspelo doseči, kar si želijo, oziroma kar jim je bilo naročeno?

Igralce bo pri ustvarjanju glasbeno gledališkega doživetja v živo spremljal instrumentalni trio

(**Matjaž Švagelj, David Šuligoj in Roman Kobal**).

In kaj pomeni Tutošomato?

V bogatem gledališkem listu, v katerem je natisnjeno tudi besedilo igre, enigmatični naslov poskuša v svojem dnevniškem zapisu pojasniti **Marko Sosič**: "Beseda Tutošomato je verjetno gledalcu iz osrednje Slovenije neznanka, pomislim, a nič ne de, si rečem, saj Iztokovih izrazov, kot na primer štrace, škovace, kapelon, špinel, štroncade in žvaniment tudi verjetno niso takoj razumeli, pa to ni v ničemer oviralo doživetja njegovih burk, komedij in pesmi ter njihove uspešnosti pri gledalcih, nasprotno, ravno bogastvo primorskega narečja, kontaminirane-

ga z italijanščino ter v kombinaciji s knjižnim jezikom je Mlakarjevim in Tauferjevim stvaritvam vselej odprlo široko polje gledalčevega večplastnega užitka, poslušalcem Mlakarjevih balad pa ravno tako.

Tutošomato bi lahko prevedli v 'vse v vsem' ali konec koncev, ali ... še in še bi lahko prevajali 'poslovenjeni' italijanski izraz tutto sommato v slovenski knjižni jezik, toda nikoli ne bi dosegli tega skrivnostnega in zabavnega učinka, ki ga prinaša original z dodano streščico, črko manj in povezavo v eno samo besedo, saj odzvanja kot izraz, že od nekdaj ukoreninjen v slovensko primorsko govorno kulturo, ki se v Mlakarjevi pisavi nemalokrat oplaja tudi z italijansko gledališko tradicijo commedie dell'arte." •

Minutka z ...

Patrizia Jurinčič Finžgar: "Nihče ne bo pazil na vas namesto vas."

V predstavi Tutošomato v vlogi "neukročene" Katarine nastopa **Patrizia Jurinčič Finžgar**.

Odlična igralka in pevka se je novogoriškemu ansamblu pridružila v sezoni 2016/2017. Pred tem je za svoj glasbeni avtorski projekt *Moj Devetsto* prejela študentsko Prešernovo nagrado in nagrado Primorskega dnevnika, za vlogo Hane v *Dogodku v mestu Gogi* v produkciji SSG Trst pa Borštnikovo nagrado za mlado igralko. Med vlogami, ki jih je ustvarila v SNG Nova Gorica, so bile posebej izstopajoče njene komične figure, Lucy v *Beraški operi*, Urša v *Barufah* in Marta v *Baronu Münchhausnu*, izjemno pretresljiva pa je bila tudi kot Andromaha v *Trojankah*.

• **Kako si kaj?**
"Jesensko utrujena."

- **Kaj si imela za zajtrk?**
"Jabolko."
- **Kaj najprej storiš, ko prideš domov?**
"Pobožam svojega mucka Froda, ki me čaka na vratih."
- **Najljubša pesem ta trenutek?**
"Always Starting Over iz muzikala *If/Then*."
- **Katera tvoja lastnost ti je najbolj všeč?**
"Disciplina."
- **Katera pa najmanj?**
"Pretirana samokritičnost."
- **Brez česa ne moreš živeti?**
"Brez svojega glasu."
- **Kaj storiš, ko se zaveš, da si naredila napako?**

- **Kaj pričakuješ od drugega?**
"Spoštljivost."
- **Če ne bi bila igralka, bi bila ...**
"Novinarka ali prevajalka."
- **Kaj je zadnje, kar pomisliš, preden stopiš na oder?**
"Kaj je prvo, kar pomisli moj lik, ko stopi na oder."
- **Kaj je zate igra z eno besedo?**
"Predajanje."
- **Kaj je zate največja pridobitev civilizacije?**
"Presaditev organov."
- **Kaj bi rada sporočila drugim?**
"Vsak dan nekaj drugega, zato se ukvarjam z gledališčem. Trenutno: nihče ne bo pazil na vas namesto vas." •

"Se vprašam, ali sem pri tem koga prizadela, in se opravičim."

FOTO: PETER UHAN

Iztok Mlakar, avtor dramskega besedila Tutošomato

“Za vsakim smehom se skriva solza ... večja je, večji je smeh.”

Po premieri v SNG Nova Gorica bo Tutošomato, bodoča nova primorska gledališka uspešnica, v petek še premierno zaživela v Gledališču Koper. Objavljamo odlomek iz pogovora med Terezo Gregorič in Iztokom Mlakarjem, “žlahtnim komedijantom” (dvakratnim nagrajencem festivala Dnevi komedije), ki je objavljen v gledališkem listu predstave Tutošomato.

• Praviš, da je zate jezik vedno naravni sestavni del lika. In prav zato so tvoji liki odvisni od jezika in obratno. Jezik nastane potem, ko si zamisliš, od kod kak lik prihaja.

“Res je, da pisanja nikoli ne začnem pri jeziku, ampak pri dramski osebi, ki jo gradim. Iz nje izhaja jezik, ki ga uporabim. Enako je z liki commedie dell'arte, saj govorijo v dialektu, iz katerega prihajajo: Dottore-Balanzzone govori v bolonjskem narečju, ker je v Bologni slavna univerza, Capitan Spaventa je karikatura španskega najemniškega vojaka, kakršni so preplavili Italijo, ko jo je zavzel Karel V., zato govori s španskim naglasom, Pantalone karikira bogatega beneškega trgovca, torej govori beneško itn.”

• Dialekt na odru še vedno pomeni nekaj nizkega, povčini je uporabljen za komični efekt, ne pa kot celosten, kompleksen jezik.

Prizor iz predstave Tutošomato

FOTO: SNG NOVA GORICA/PETER UHAN

Kej bi ženska rada

Ne, niso lahke! Ne, tuo rjes ni hec! Je nemoguoče tuo, da bi en djec zastuopu, kej če mjet od njega ženska. Sej ženske vidjo zmeram vse reči prou glih obratno, ku jih vidmo mi, an tuo zastuopit muka je peklenska.

Ka lohkor gre naravnost, gre okruoh, je močna narbl takrat, ka je švoh, ti jemlje prostor s tem, da se umika. Ponosna narbl, kdr je na tleh, nedolžen anglčk, kdr djela greh, počuti grda se, ka ljepa je ku slika.

Eh ženske, ženske, rjes ne gre mi u glavu, zakej ste tajšne, duo vas je napravo.

Za žensku manj je več an več je manj. Če je mlč slaba, je še narbl fajn an te zastuopit zna, da je že sitno, takuo da jezen nase si an sit že tega, da ne znaš pred njuo neč skrit ... neč razen tistga, kar je prou očitno!

Ka je vse prou, tist bot ji ni neč prou. Če njeki ne bi ji povjedat tou, ti muči, kukr češ, vseglh te uona šliši. Čeprou zna bet korajžna prouzanprou še takrat, ka bi se vsak djec usrou, ustraši se na smrt navadne miši.

Neobvladljivo? Uona tuo obvlada. Kar če, ni nikdar tisto, kar bi rada.

Ma duo zastuopi žensku, duo tuo vje, kej bi rjes rada, kej u resnici če? Ne, ženske so rjes ena čudna rječ. Ne muorš zastuopit jeh, ni pomoči, sej vidjo vse obratno, ku pej mi, an tist, ka tuo zastuopi ... ni zastuopu neč!

Iztok Mlakar

“No, dialekt gotovo ni kdo ve kako kompleksen, vsaj v primerjavi z možnostmi, ki jih ponuja zborni jezik. Ima pa nekatere lastnosti, ki so v gledališču dragocene, predvsem neposrednost, živost, to je jezik, namenjen samo govorjenju, ima svojo barvo, melodijo, spremljajočo gestikulacijo. Zborni jezik lahko hitro deluje umetelno, vzvišeno. Ni krivda v njem samem, ampak bolj v našem odnosu do njega. Ko sem se prvič odpravil v oštarijo s kitaro v roki, gotovo nisem mogel zapeti prijateljem v zbornem jeziku, takoj bi pokasiral kakšen: “Kaj si pa ta misli, da je?” Moral sem najti način, da se jim z rimami približam. In dialekt je bil gotovo eno izmed sredstev. Te izkušnje nisem mislil nikoli prenesti v gledališče, mislil sem, da za kaj takega ne bo nikoli zanimanja v instituciji. Očitno sem se motil.”

• Dotakniva se še predstave Tutošomato. Kako napišeš “vse na en bot”?

“Zgodba ni enovita po kompoziciji. Malo zaradi narave ustvarjanja, ker smo v procesu uporabljali improvizacijo in se osredotočali na fizični izraz igralca, malo pa, ker me ne navdihujejo zbrana dela Flaminia Scale Il Teatro delle favole rappresentative, ki je prva objavljena zbirka scenarijev improvizirane komedije. Če jih bereš kot take, so pomanjkljivi, nedodelani, prava literarna katastrofa. Zgodbe so nepovezane, razburkane, nelogične, včasih zapeljejo v popoln absurd. Ampak ko uporabiš domišljijo, jih zapolniš z igralčevim artizmom, znanjem, komedijantsko karizmo, ima ta zmeda smisel.”

• V predstavi tradicionalni patriarhat pooseblja oče treh hčera Baptista Minola, ki pa je

FOTO: ANDRAŽ GONBAČ

“Včasih je bilo tako, da je človek nekaj rabil in je nato ustvaril produkt, ki je tej potrebi zadoščal. Danes pa se najprej ustvari produkt, ali famo, ali idejo, in se šele potem ustvari potreba.”

IZTOK MLAKAR

star, slep in gluhi. Kaj lahko poveš o Baptisti in njegovi vlogi v komediji in širše?

“Baptista je definitivno predstavnik nečesa starega in izživetega, na vsak način ga želijo ubiti, pa ne gre. Čeprav je dementen in gluhi, še vedno drži v rokah vse. In tako je tudi v resničnem življenju in takšen je naš svet. Ne vemo niti, zakaj je tako. Vsi se strinjamo, da bi moral že zdavnaj umreti. Pa ne umre. In kot vsi drugi liki tudi Baptista ne dela tega, kar bi rad, ker ne ve, da tisto, kar zasleduje, ni tisto, kar si želi. Skratka, vsi liki živijo v iluziji tega, kar mislijo, da

si želijo. Vsak bi rad bil nekaj, kar ni, vsak bi rad imel nekaj, česar niti ne rabi.”

• Torej verz iz prvega songa: “Kar če, ni nikdar tisto, kar bi rada”, ne velja samo za ženske.

“Seveda ne, to velja za vse like v igri, pravzaprav velja za celotno družbo. Včasih je bilo tako, da je človek nekaj rabil in je nato ustvaril produkt, ki je tej potrebi zadoščal. Danes pa se najprej ustvari produkt, ali famo, ali idejo, in se šele potem ustvari potreba.” •

Župančičeve pesmi za otroke v gledališko-glasbeni preobleki

Zimzeleni Mehurčki na odru

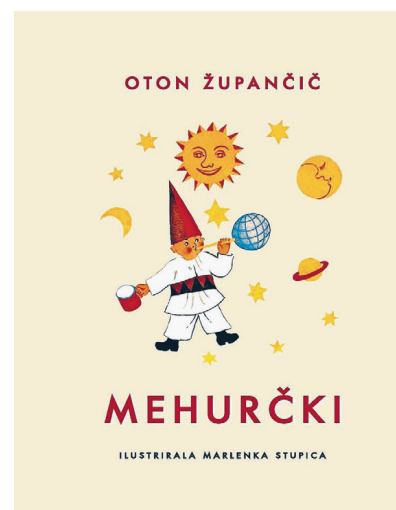
Koprski gledališčniki vsako leto dve premierni uprizoritvi namenijo otrokom. Z mislijo na najmlajše so zasnovali tudi tretjo uprizoritev sezone, Župančičeve Mehurčke, v priredbi in režiji hišnega režiserja Jake Ivanca. Predstavo si mladi nadebudneži lahko ogledajo že to soboto v mali dvorani Gledališča Koper.

Oton Župančič se je s poezijo za otroke ukvarjal vse življenje in ji namenil prav toliko pozornosti kot ustvarjanju za odrasle. V letih, ko je bila njegova ustvarjalna moč na vrhuncu, je napisal svoji najboljši zbirki pesmi za otroke in mladino: *Sto ugank* in zadnjo, objavljeno za časa njegovega življenja, *Ciciban*. Prav s slednjo je kot osrednjega pesniškega junaka postavil Cicibana, ki je postal sinonim za malega navihanega, radovednega in včasih nagajivega otroka, ki mu je šele Grafenauerjev *Pedenjped* pol stoletja pozneje prevzel absolutni primat.

Ciciban je postal tudi osrednji junak zbirke *Mehurčki*, ki je prvič izšla leta 1952, tri leta po pesnikovi smrti. V zbirki je bilo prvotno 24 pesmi, zbranih iz vseh Župančičevih zbirk za otroke, pozneje so zbirki dodali še štiri. Pesmice o fantiču, ki ga čebelica kliče

Cicifuj, vse dokler se ne umije v bistrem potočku in spet ne postane Ciciban, so gledališkim ustvarjalcem pogosto služile kot predloga za gledališke uprizoritve (*Lahkih nog naokrog*, SMG, 1978; *Mehurčki*, LGL, 1999; *Mehurčki*, SNG Nova Gorica, 2004; *Ciciban*, SSG Trst, 2010, *Diči diča*, Hiša otrok in umetnosti ter LG FRU-FRU, 2017), v katerih je bil nabor pesmic umeščen v vedno drugačen vsebinski okvir, največkrat v preprosto in zgoščeno zgodbo o dogodivščinah Župančičevega junaka.

Avtor dramatizacije, režiser in scenograf koprške uprizoritve *Mehurčkov Jaka Ivanc* je iz zbirke izbral osem pesmi in jih prepletel v duhovito, poetično, predvsem pa otrokom všečno zgodbo o Cicibanu, ki zvečer ne more (in noče) zaspati, zato z Možičkom-kopitljačkom, ki oživi le takrat, ko sta s Cicibanom sama, uganjata norčije,

Naslovnica knjižne izdaje *Mehurčkov*, ilustracija Marlenka Stupica

napihujeta milne mehurčke, pole-tita z zmajem, jahata konjiča. Toda kaj ko njuno zabavo vsakič prekine mama, ki vstopi v otroško sobo, da bi preverila, ali Ciciban že spi ...

Jaka Ivanc, ki ga na *Mehurčke* veže spomin na šolsko knjižnico,

predvsem pa pesmica *Dičidičidiča*, ki jo je prepeval njegov oče, medtem, ko ju je s sestro gugal na kolenih, je eno ključnih vlog v predstavi namenil glasbi, ki bo slogovno poudarjene pesmice kar najbolj poskušala približati otrokom.

Potrebuje poezija za to, da bi jo otroci danes lažje razumeli, gledališki moment, uglasbitev? Ivanc je prepričan, da "potrebuje odprto glavo in srce bralca ali poslušalca, kajti, ko jo prenesemo v gledališki svet, dobi novo, vizualno komponento, ki ji samo pomaga najti te odprte glave in srca".

Ob Jaki Ivancu so uprizoritev pripravili še kostumografinja **Anja Ukovič**, avtor glasbe **Mirko Vuk-sanovič**, lektor **Martin Vrtačnik**, oblikovalec svetlobe **Jaka Varmuž**; nastopili pa bodo dramski igralec **Rok Kravanja** v vlogi Cicibana, pevka **Tinkara Kovač** v vlogi Mame in plesalec **Siniša Bukinac** kot Možiček-kopitljaček. •

Zadnja letošnja premierni uprizoritev Gledališča Koper

Avtistična detektivka tudi v Kopru

Po majski premieri v SNG Nova Gorica bodo na začetku prihodnjega meseca tudi na koprskem odru premierno uprizorili koprodukcijo uprizoritev *Skrivnostni primer ali Kdo je umoril psa*, ki jo je po odrski priredbi romana Marka Haddona z enakim naslovom režirala koprška režiserka Renata Vidič.

Skrivnostni primer ali *Kdo je umoril psa* je zgodba o 15-letnem Christopherju, ki se odloči, da bo izsledil morilca sosedovega psa in o skrivnostnem umoru napisal detektivko. Iz njegovega pristopa k problemu, nenavadnega vedenja in načina razmišljanja je jasno, da je Christopher zelo inteligen-ten, tako rekoč matematični genij, vendar z avtistično motnjo, imenovano aspergerjev sindrom, ki ga ovira predvsem pri komunikaciji in nadziranju impulzivnih reakcij. Toda prav ta njegova posebnost nam omogoča, da skozi njegovo opazovanje ter razumevanje situacij in odnosov ugledamo življenje drugače, kot smo ga sicer vajeni doživljati.

"Pretrsla me je zgodba, družinska drama in v njej predvsem medsebojni odnosi, ki se mi zdijo bolj pomembni kot to, da ima Christopher aspergerjev sindrom," je v intervjuju povedala režiserka **Renata Vidič**. "To je samo ena izmed okoliščin, ki je avtorju romana dala priložnost za drugačno, sveže ubesedenje opazovanja ljudi, dogajanja in sveta sploh. Naša predstava bo govorila predvsem o tem, kako laž, ki jo porodi občutek nemoči, spremeni življenje."

V petih abonmajskih večerih bodo na odru koprškega gledališča nastopili člani koprškega (**Anja Drnovšek, Rok Matek, Luka Cimprič**) in novogoriškega ansambla (**Helena Peršuh, Gorazd Jakomini, Medea Novak, Jure Kopušar**), v vlogi 15-letnega Christopherja pa

Predstavo *Skrivnostni primer ali Kdo je umoril psa* si bo v Gledališču Koper moč ogledati 4., 6., 7., 8. in 9. novembra.

Žiga Udir, za katerega so kritiki zapisali, da je "v vseh pogledih zgradil tako rekoč popoln lik, z

vsako izrečeno besedo, gesto je s čustveno močjo in igralsko prezenco blestel". •

Na koprskem odru znova o odnosih med spoloma

Štirje pari, tri sobe, ena noč

Do konca leta se obeta niz treh ponovitev letošnje uspešnice koprškega gledališča Norčije v spalnicah v režiji Katje Pegan, v katerih bo v alternaciji z Mašo Grošeljo nastopila tržaška igralka Lara Komar.

Samo dobra komedija lahko v dveh urah temeljito premeša odnose med štirimi zakonskimi pari, ponudi dovolj besedne in situacijske komike za salve smeha, a nas hkrati opomni, da bi se vse, kar smo pravkar videli na odru, lahko zgodilo tudi nam. To je uspelo britanskemu dramatik **Alanu Ayckbournu** in režiserki **Katji Pegan**, ki je z igralci koprškega gledališča in gosti ustvarila predstavo, ki je že v lanski sezoni doma in na gostovanjih navdušila občinstvo. V komediji, v kateri za številne zaplete in preobrate

v noči po ponesrečeni prijateljski zabavi poskrbi ukradeni poljub, bo do konca leta v alternaciji z igralko **Mašo Grošeljo** nastopila **Lara Komar**; nekdanjo članico Slovenskega stalnega gledališča in gledališča Il Rossetti iz Trsta širša javnost pozna po vlogi Irene iz televizijske nadaljevanke *Reka ljubezni*. V preostalih vlogah bodo nastopili **Aleš Valič, Mojca Partljič, Igor Štamulak, Anja Drnovšek, Luka Cimprič, Blaž Popovski/Matic Valič** in **Tjaša Hrovat**. Prvo predstavo iz niza ponovitev si lahko ogledate že 29. oktobra. •

Prva predstava iz niza ponovitev bo na koprskem odru že 29. oktobra.

FOTO: MARKO BRATUŠ

Igralka novogoriškega gledališča Maja Poljanec Nemec in ruska igralka Kristina Skvarek soglašata, da mednarodna sodelovanja bogatijo ustvarjalnost. Nastopata namreč v koprodukcijski eksperimentalni predstavi ŐS (SNG Nova Gorica in gledališče Teatr Osobnjak), kjer ustvarjata svet, ki ga je mogoče le gledati, poslušati in občutiti. V Sankt Peterburgu so jo gledali konec septembra, 6. novembra pa bo premiera v Novi Gorici. Režiser je Aleksej Obrazcov. Slovensko-ruskemu tandemu igralk se na ruskem odru pridruži Andrej Zukov Gregoric, na slovenskem pa Janez Starina.

FOTO: PETRA RASPOR

Nova žirija za nagrado Tantadruj, ki bo gledališke predstave primorskih gledališč kritično motrila predvidoma prihodnje štiri sezone, se je prvič sestala pred prvo letošnjo premiero Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, Zgodbami iz Dunajskega gozda. Igralec Janez Starina (desno) ter novinarja Ivana Zajc in Andraž Gombač so štafeto prevzeli od Marija Čuka, Mateja Bogataja in Vojka Belšaka, sodelujočim gledališčem pa so že posredovali nekaj predlogov, ki bi nagrado po njihovem prepričanju še obogatili.

FOTO: MATEJ SUKIC

Da je zanimanje za dramsko igro in nastopanje med mladimi in mladimi po duši iz leta v leto večje, dokazuje tudi letošnji vpis v gledališke šole Gledališča Koper. V gledališko šolo Mavrična ribica, ki jo za najmlajše vodita pedagoginja Vanja Korenč in dramski igralec Gregor Geč, se je vpisalo 50 otrok; v Gledališki trening pod mentorskim vodstvom režiserk Katje Pegan, Renate Vidič in Yulie Roschine 30 dijakov oziroma študentov; v gledališko šolo za starejše - vodi jo dramski igralec Matic Valič - pa šest slušateljev, skupaj torej skoraj 90 nadobudnih igralk in igralcev.

FOTO: DM

Evgen Ban in Danijel Malalan sta obiskala tržaške višje srednje šole, da bi predstavila dijakom vsebine letošnjega mladinskega abonmaja Slovenskega stalnega gledališča, a tudi program nove izvedbe Laboratorija bodočnosti, ki bo v sredo, 30. oktobra, v Kulturnem domu v Trstu s sodelovanjem SSG. Laboratorij bodočnosti je sklop kakovostnih predavanj in okroglih miz, ki je namenjen mladini.

FOTO: SSG/LUCA QUAINA

Nova otroška predstava SSG Na dvorišču, koprodukcija z DreamArt in s sodelovanjem Cankarjevega doma iz Ljubljane, je v veselje najmlajših doživela premiero v Kulturnem domu v Gorici na nedeljski matineji festivala Komigo Baby. Romana Krajncan in Danijel Malalan sta tako začela dolgo turnejo, ki bo do aprila obiskala šole na Tržaškem in v Benečiji, pa tudi mnoge odre po Sloveniji.

Tantadruj je skupna mesečna čezmejna priloga treh primorskih profesionalnih gledališč. V času gledališke sezone izhaja vsako tretjo sredo v mesecu in sicer hkrati v Primorskih novicah in Primorskem dnevniku.

Izdajatelj: Primorske novice, d.o.o. Koper, s.r.l. Capodistria Ulica Osvobodilne fronte 12, 6000 Koper Primorski dnevnik Ulica Montecchi 6, Trst

UREDNIKA IN REDAKTORICA: Maja Pertič Gombač
SOUSTVARJALCI: Miha Trefalt (Gledališče Koper), Ana Kržišnik Blažica, Martina Mrhar in Dominika Prijatelj (Slovensko narodno gledališče Nova Gorica) ter Rossana Paliaga (Slovensko stalno gledališče Trst)

ELEKTRONSKI NASLOV: kultura@primorske.si
SKUPNA TISKANA NAKLADA: 28.000 izvodov.